



Nové Sučianske zvesti

NOVINY OBCE SUČANY

7

www.sucany.sk

NEPREDAJNÉ • XIV. ROČNÍK • OKTÓBER 2009



str. 8

XVI. Sučiansky jarmok



str. 10 - 11 Volejbal v Sučanoch



str. 6 Čo robia, keď nehasia



str. 7 Rozlúčka s letom



str. 2 Rekonštrukcia strechy MŠ



str. 12 Hráme na trávnikoch IV. ligy



Rekonštrukcia strechy na dvoch objektoch MŠ v Sučanoch

Dlhoročné problémy so zatekaním striech na dvoch objektoch materskej školy sú minulosťou. Dňa 30. 09. 2009 boli nové zateplené strechy odovzdané do užívania. Stavebné dielo v hodnote 98 046 € (2 953 733,70 Sk) iste zvýši pohodlie detí a ocenia ho aj rodičia a personál školy.

Rekonštrukcia podláh v telocvičniach v ZŠ na ul. Partizánska 13 v Sučanoch

Z dôvodu výskytu huby vo veľkej telocvični a v náradovni ZŠ, ktorá prerastala do telocvičného zariadenia a znefunkčňovala zariadenie, bol spracovaný znalecký posudok na jestvujúcu podlahu, ktorá podľa tohto posudku bola v havarijnom stave. Boli vykonané sondy, ktoré preukázali dôvody rozpadnutia podláh a zničenia telocvičného zariadenia – ribstolov. Následkom zatopenia priestorov telocvične pri oprave strešného pláštá došlo k navlhnutiu podlahovej konštrukcie, čo bola hlavná príčina vzniku plesní a húb. Vznikol tu problém odstránenia škodlivých plesní a húb, ktoré boli nielen v podlahe, ale bol predpoklad, že sú i

Nový chodník s osvetlením pre peších a cyklistov



Dňa 11. 09. 2009 sa uskutočnilo slávnostné odovzdanie I. etapy chodníka s osvetlením od Prefy, a.s., po garáže na ul. Podhradská cesta. Celková dĺžka chodníka je 348 m, šírka chodníka 2,2 m, výmera chodníka 765 m².



v stenách, telocvičnom zariadení, drevenom obklade stien. Najskôr bola odstránená drevená podlaha, všetky drevené časti, nasledovalo vysušenie podkladového betónu, obití muriva po celej ploche telocvične do výšky cca 80 – 100 cm, opálenie muriva, vysušenie muriva, meranie vlhkosti betónu, muriva steny, opätovné omietnutie stien. Meraním bolo zistené, že súčasný betónový podklad je veľmi nerovný, muselo dôjsť k vyrovnaní terénu tak, aby nedošlo k jeho prasknutiu, boli vytvorené dilatácie špáry. Nový podkladový betón bol dodaný taký, aby naviazal na predchádzajúci materiál, aby bol dokonale rovný. V prí-

POSKYTNUTÉ DOTÁCIE Z ROZPOČTU OBCE SUČANY NA ROK 2009 PRE FYZICKÉ A PRÁVNICKÉ OSOBY

Pre poskytovanie dotácií FO a PO platí všeobecne záväzné nariadenie č. 3/2008. Medzi obcou Sučany a žiadateľmi, ktorým bol poskytnutý príspevok, boli uzatvorené písomné dohody. Žiadateľ môže použiť príspevok len v zmysle VZN obce. Z rozpočtu obce na rok 2009 bol poskytnutý príspevok:

1. Futbalový klub Tatra Sučany **11 285,93 €**
2. Kolkársky klub Tatra Sučany **1 991,63 €**
3. Skialpinistický klub Sučany **995,8 €**
4. Slov. zväz zdravotne postihnutých **497,91 €**
5. Kros klub Sučany **763,46 €**
6. Volejbalový klub – muži **500 €**
7. Aerobic ženy **232,35 €**
8. Športový krúžok volejbal ženy **265 €**
9. TJ TATRA Sučany – stolný tenis **300 €**
10. HBK EAGLES Sučany **663,88 €**
11. VK – PREFA Sučany **331,94 €**
12. Kolkársky klub Sučany **1899 €** (uzn. OcZ z 26. 8 a 8. 9. 09 bod C 14 na zakúpenie dresov a turnaj v zahraničí)
13. Futbalový klub Sučany **1136 €** (uzn. OcZ z 26. 8 a 8. 9. 09 bod C 16 zakúpenie svetelnej tabule na futbalovom ihrisku)
14. SZPB Sučany **341,42 €** (úhrada za dopravu)

pade, že by sa bol použil ako podkladový klasický betón bolo vypočítané, že ho treba cca 35 m³. Vzdialenosť, na ktorú bolo treba dopraviť materiál na vyrovnanie terénu v telocvični, sa pohybovala v dĺžke od 50 – 100 m, podľa možnosti prístupu. K samotnej realizácii podkladového materiálu bolo potrebné vytvoriť i technické podmienky. Práce doposiaľ prebiehali bezproblémovo, predpoklad definitívneho uvedenia telocvične a náradovne do užívania je koniec mesiaca október 2009. Rekonštrukcia si vyžiadala náklady cca 3 400 €.

ĎURKO LANGSFELD

Ako rýchlo plynie čas. Čo je to rokov sto. Táto pravda je ukážkou času. A nie sto, ale stošesťdesiat rokov uplynulo od doby kedy vyhasol mladý život sučianskeho dobrovoľníka za práva národa. Ďurko Langsfeld sa narodil v Sučanoch 16. októbra 1825 v rodine Jána – roľníka a krajčírka a matky Kataríny, rod. Rizmanovej. Pochádzal zo šiestich detí. Vyrastal v skromných pomeroch pod dozorom starostlivého a národne uvedomelého otca a starostlivej matky, ktorá túžila, aby jej milovaný syn bol kňazom. Bol múdry, nadaný, ale pre chudobné pomery rodičov nebolo možné pokračovať v štúdiu, aby sa splnila túžba matkina. On sám túžil po tomto povolaní inšpirovaný sučianskym farárom Ondrejom Hodžom, ktorý ho na túto dráhu pripravoval, ale zároveň ako pokrokový kňaz zapálený za veci národné vstúpil do jeho srdca a hlavy, lásku k vlasti, k národu. A tak Ďurko pochopil, kde je jeho miesto. Po boku Štúra a Hurbana, ktorí prišli agitovať do Sučian,

pridalo sa k Ďurkovi ďalších 50 dobrovoľníkov – sučianskych mládencov, ktorí pochopili vážnosť doby neslobody, poddanstva, utláčania prehovoriť rodným jazykom, napísať slovenské slovo. Veď naši starí a prastarí rodičia v škole písali po maďarsky, boli nútení učiť sa aj hovoriť po maďarsky. A tak mladí, múdri ľudia pochopili vážnosť doby neslobody a vznešený cieľ Štúra, Hurbana a Hodžu a ďalších odvážnych, ktorí neváhali aj svoj život položiť za slobodu národa. A tak vyhasol život aj dvoch mladých slovenských študentov Vilka Šuleka a Holuba. Život Ďurka Langsfelda vyhasol 22. júna 1849 v Kremnici, kde je aj pochovaný a spí svoj večný sen. Čas neúprosný zanechal stopy ducha v ľudskej pamäti, preto je na jeho hrobe pamätná tabuľa s nápisom: „Tu odpočívajú slovenský dobrovoľník JURAJ LANGSFELD, rodák sučiansky, ktorý tu bol ako bojovník za práva národa dňa 22. júna 1849 popravený.“ Jeho odkaz: „Teraz ma súdia nepriatelia, ale budú ma niekedy súdiť i Slováci a u tých by som nechcel prepadnúť.“ To je svedectvo, aby sme nezabudli. Svedectvo pre ďalšie generácie Sučian, ktoré prídu

po nás. jeho epitaf nech nie je iba na kamennej doske, ale v srdciach budúcich pokolení.

Miroslav Tetuľa

Opustil nás Miroslav Tetuľa (NAR.: 27. 3. 1966 ZOMREL: 29. 7. 2009)

Patril medzi občanov, ktorí sa veľmi aktívne zapájali do kultúrneho a spoločenského diania v našej obci. Kultúra mu bola najbližšia, dával jej najviac svojej energie. Už ako škôla sa zapájal do rôznych akcií organizovaných obcou. Neskôr sa jej naplno venoval ako pracovník obecného úradu vo funkcii referenta kultúry. Ako recitátor nechýbal na žiadnych kultúrnych podujatiach. Veľmi blízka mu bola hudba, rozdával ľuďom radosť a dobrú muziku. 1. júla 2005 sa stal poslancom obecného zastupiteľstva. Bol človekom, ktorý veľmi rád pomohol každému občanovi. Bude nám veľmi chýbať. Rozlúčili sme sa 29. júla 2009 v Dome smútku v Sučanoch. Česť jeho pamiatke.

Miroslav Mihálik

UZNESENIE Č. 6/2009 ZO ZASADNUTIA OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA SUČANY, KONANÉHO DŇA 26. 08. 2009 A 08. 09. 2009

Obecné zastupiteľstvo Sučany

A/ volí

1. Členov návrhovej komisie: p. Miroslav Miert, MUDr. Richard Koyš

B/ berie na vedomie

1. Sľub poslanca obecného zastupiteľstva p. Anny Brveníkovej
2. Kontrolu plnenia uznesení OcZ
3. Informáciu o plnení rozpočtu obce za I. polrok 2009
4. Vyhodnotenie kapitálových výdavkov za I. polrok 2009
5. Správu hlavného kontrolóra obce o činnosti za I. polrok 2009
6. Avizované zníženie dane z príjmov FO na roky 2009 – 2012 o 16,4 %
7. Žiadosť o odkúpenie 4 ha pozemku p. Marianom Pavlom zo Žiliny, parc. č. 319/35 a 319/36 v k. ú. Sučany
8. Informáciu o vybavovaní inštitúciou osobitného príjemcu pre sociálnu skupinu neplatiacich občanov bývajúcich v obecných nájomných domoch

C/ schvaľuje

1. Návrh druhej zmeny rozpočtu na rok 2009
2. Predĺženie nájomných zmlúv na jednoizbové byty na obdobie jedného roka t. j. do 31. 08. 2010 nájomníkom: Chabada Rastislav, Hanuliaková Renáta, Václavíková Magdaléna, Facuna Emil, Šalagová Alžbeta, Facuna Emil (na základe zabezpečovania sociálnych potrieb obce)
3. Predĺženie nájomných zmlúv na 3-izbové byty na ul. Tehelná na obdobie tohtých rokov t.j. do 31. 08. 2012 nájomníkom: Slaná Katarína, Gregorová Lenka, Vargová Andrea, Brveník Peter, Sajdák Július, Majtáš Ivan, Lipničánová Lenka, Skokhová Renáta, Kozáková Emília, Molnár Karol, Slovákova Anna, Mihálik Vladimír, Chvojková Alena, Tkáč Ján, Ondrejkoovič Martin, Zacharová Ivana, Džugan Ján, Macalák Radoslav, Schneiderová Viera, Tacelová Adriana, Plížik Ján, Ondák Silvester, Salvová Marta
4. Pridelenie 1-izbového bytu Ľubomírovi Gallovi
5. Pridelenie 3-izbového bytu Erike Pavlišovej (výmena za 1-izbový s p. L. Gallom)
6. Sobašiacého p. Annu Brveníkovú
7. Predsedu komisie kultúry pri OcZ p. Annu Brveníkovú
8. Alenu Bellovú (náhradníčka Katarína Miháliková) na zabezpečenie občianskych obrádov
9. Člena rady školy pri MŠ Sučany Ing. Katarínu Malkovú
10. Dotáciu z rozpočtu obce na rok 2009 pre Športový krúžok Sučany vo výške 265 € (7 983 Sk)
11. Dotáciu z rozpočtu obce na rok 2009 pre hokejbalový tím HBK EAGLES Sučany vo výške 663,88 € (20 tis. Sk)
12. Pre odbojárov, účastníkov SNP 1700 Eur (po 100 €/osoba): Pavla Brveníkovú, Miloš Čapčík, Miloš Holiga, Anna Holigová, Ján Jamriška, Miloš Káčer, Karol Majer, Miroslav Miert, Miloslav Pakán, Ján Špirko, Miloš Štiavnický, Mária Barančeková, Anton Rusnák, Ján Ondrejkoovič, Pavol Chorvát, Jozef Dianovský, Ján Koment
13. Vybudovanie ďalších tratí vodovodu na ul. Hodžovej, Gen. Svobodu a Sološenkovej
14. 1 899 € pre Kolkársky klub Sučany na zakúpenie dresov a výdavkov na turnaj v zahraničí
15. Odpredaj pozemkov pre výstavbu dvanástich garáží o výmere 18 m² po 50 €/m²+ cena GP na ul. Podhradská, pôvodná parcela KN 2100/13 pre žiadateľov: Katarína Číberová, Vladimír Kučka, Lukáš Schvartz, Jozef Lipničán s manželkou, Ján Cuna, Karin Cunová, Ing. Milan Piroh, Pavel Rizman s manželkou
16. Zakúpenie svetelnej tabule na futbalové ihrisko v hodnote 1 136 €
17. Zvolanie mimoriadneho zastupiteľstva na deň 2. 9. 2009 o 17.00 hod. s programom odsúhlasenia projektu „Revitalizácia centra obce“ a schválenie 5% účasti obce na financovaní.

D/ ukladá

1. Prepracovať poplatky za používanie ihriska s umelým trávnikom
Z: prednosta OcÚ T: 15. 10. 2009
2. Pripraviť smernicu starostlivosti o starších občanov
Z: prednosta OcÚ T: 30. 10. 2009
3. Uverejniť v Sučianskych zvestiach prehľad o poskytnutých dotáciách pre PO na rok 2009
Z: prednosta OcÚ T: 30. 09. 2009
4. Predložiť informáciu o odstránení závad na multifunkčnom ihrisku
Z: hl. kontrolór obce T: 30. 9. 09 prejsť T: 30. 10. 09 odstrániť
5. Doplniť a dopracovať rokovací poriadok obecného zastupiteľstva v zmysle navrhnutých zmien
Z: prednosta OcÚ T: 30. 09. 2009
6. Preveriť náhradnú výsadbu a zdôvodniť, ktoré nadobudli právoplatnosť a neboli splnené.
Z: hlavný kontrolór T: 28. 10. 2009
7. Spracovať prehľad o finančných nákladoch na obytné kontajnery
Z: hlavný kontrolór T: 28. 10. 2009
8. Spracovať prehľad dotácií a nákladov na Hodžove dni
Z: hlavný kontrolór T: 28. 10. 2009
9. Spracovať prehľad nákladov vynaložených na Sagacitu, preveriť financovanie, vráťane doplnku k zmluve č. 2, bod 3 a 4
Z: hlavný kontrolór T: 28. 10. 2009

E/ mení

v uznesení č. 199/2008 zo dňa 17. 12. 2008 bod C 4, a v uznesení č. 3/2009 z 25. 2. 2009 bod C 28 názov obytné kontajnery na nájomné byty

JUDr. Jozef Petráš CSc., starosta obce

MINIANKETA

OBYVATEĽOV SUČIAN SME SA PÝTALI, ČO SA IM V ICH OBCI PÁČI A ČO BY RADŠEJ ZMENILI.



ANNA

Bola by som rada, keby sa k lepšiemu zmenila otázka nepriateľských spoluobčanov. Je ich tu už veľa. A čo sa nám páči? Žijeme tu celý život, sme zvyknutí, sme tu spokojní.

mohla, tak by som pri materskej škole vybudovala ihrisko pre deti, ktoré by malo určitú úroveň, pretože teraz je to v hroznom stave.



NIKOLKA

V Sučanoch sa mi páči námestie, katolícky kostol. Páči sa mi aj to, že tu postavili novú drogeriu, ale chýba tu nákupné centrum, také aké je v Martine. Okrem toho mi tu nechýba nič. Som tu spokojná.



MAŤKO

Najväčšmi sa mi v Sučanoch páči zmrzlina. Čo mi tu chýba? Bratanci. Tí bývajú v Bratislave. A ešte mi chýba kúpalisko.



JANKA

Najviac sa mi tu páčia kostoly, obchody, námestie, domy, páči sa mi tu všetko. Ale chcela by som, aby tu bolo viac obchodov. Chýba mi aj viac zábavných a súťažných akcií.



BARBORA

Páči sa mi detské ihrisko v Orei. Ešte je dobre, že na to, že sme dedina máme tu dosť obchodov. Keby som

Szucsány.

SUČANY V STOROČIACH, ALEBO VIETE, ŽE... ?

Remeslá, cechy a obchod



Už ľudia najstarších kultúr žijúcich na území Sučian poznali strategickú polohu tohto miesta a okrem poľnohospodárstva, chovu dobytky a lovu zveri sa zaoberali aj špecializovanou remeselnou výrobou predmetov dennej potreby, predmetov na obranu spoločnosti sídlisk a obchodom. Sučany boli už v mladšej dobe bronzovej významnou križovatkou obchodných ciest (Jantárová cesta).

Preskočíme niekoľko storočí až do doby feudalizmu. Sučanom boli kráľom Karolom Robertom udelené mestské výsady a s tým súvisiace privilégia, ktoré boli nasledujúcimi panovníkmi niekoľkokrát opätovne potvrdené, doplnené a rozšírené. V dôsledku práva vyberať mýto, práva dovážať, skladovať a obchodovať s poľskou soľou, neskôr práva skladovať a obchodovať so železom a tiež organizovať pravidelné týždenné trhy a výročné jarmoky obchodný význam a ekonomická moc Sučian postupne rástli. Po roku 1526 (po Bitke pri Moháči) sa Sučany vyrovnali Martinu a Mošovciam a stali sa obchodným a ekonomickým centrom dolného Turca. S týmto bezprostredne súvisel rast remeselnej výroby a neskôr vznik remeselných cechov a obchodníckeho stavu. Napriek týmto skutočnostiam sa Sučanom nikdy nepodarilo rozvinúť do podoby stredovekého kráľovského mesta. Dôvodom bol mocný vplyv rodu Révayovcov, dedičných županov Turca, sídliačich na Sklabinskom hrade.

Z remeselníkov pôsobiach v Sučanoch v 16. storočí je v archívnych dokumentoch záznam o „umeleckom remeselníkovi“, rybárovi, súkenníkovi, krajčírovi a štyroch obuvníkoch.

Obec uspela s projektom rekonštrukcie základnej školy

Na stránke Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR bol v minulých dňoch uverejnený zoznam subjektov, ktorým bol v druhom kole schválený, v rámci regionálneho operačného programu, nenávratný finančný príspevok. Z Turca uspela len obec Sučany. Na rekonštrukciu základnej školy bol schválený finančný príspevok vo výške 781 056,96 € (23 530 121 Sk).

V 17. storočí bolo mesto Sučany tak remesle silné a bohaté, že v roku 1632 založili ševcovský cech až 7 majstri obuvníci, v roku 1633 bol založený spojený cech mäsiarov, krajčírov, kováčov, debnárov a šabliarov, ktorý združoval po jednom majstrovi z každého remesla. V roku 1668 si založili cech aj hrnčiari. Jednotlivé cechy mali svoje pečatidlá a sučianskymi zemepánmi priznané cechové výsady. Z ďalších dobových listín sa dozvedáme o sučianskych krčmároch. Napríklad v roku 1672 sa v mestečku Sučany riešila žaloba Márie Husárovaj proti Danielovi Révayovi pre uväznenie sučianskeho krčmára. V roku 1674 bola krčmárka Zuzana Turčiaková, manželka Jána Višňovca, obvinená z čarodejníctva. Svedkovia pred vyšetrovacou komisiou vypovedali, že krčmárka dávala do piva rôzne zeliny, vraj mala aj povraz a sviečky, ktoré používal pri mučení kat, a že „porobila“ hostom, aby nechodievali do inej krčmy. Bola to obyčajná ľudská závišť, alebo bola Zuzana ozajstnou sučianskou bosorkou?

Začiatkom 18. storočia boli Sučany s piatimi klobučníkmi centrom klobučníckeho remesla. Pracovalo tu tiež päť obuvníkov. Neskôr aj štyria hrnčiari a dvaja kováči, ktorí mali najvyššie príjmy v Turci. V archívnych dokumentoch z 18. storočia sa Sučany spomínajú aj ako „kráľovská kuchyňa“ pre panstvo Sklabinského hradu, z čoho vyplýva, že význam mali aj potravinárske remeslá. Medzi popredných potravinárskych výrobcov patrili privilegovaní mäsiari, známi mlynári, pričom viaceré mlyny stáli na Bielom potoku, jeden na Kantorskom potoku pod Brezinou a tiež pekári. Privilegovaným bolo aj varenie piva a pálenky.

V určitom období 19. storočia pôsobilo v Sučanoch naraz až 11 mäsiarov, jeden hodinár, jeden kováč, zámočník, kožušník (kušnier), výrobca kože na obuv /kordovánnik, klobučník, kotlár, farbiar (robit modrotlač), remenáť a tiež sedlár.

Trhy a jarmoky v období feudalizmu boli jediným možným miestom kúpy a predaja. Vyvinuli sa v dôsledku kvalitnej delfby práce, z potreby obchodovania s vlastnými výrobkami



mi a bežnými vecami dennej potreby. Jednou z výsad, ktorú Sučany dostali a udržali si ju, bolo privilégium poriadat' týždenné trhy a výročné jarmoky. Túto výsadu Sučancom poslednýkrát potvrdil kráľ Leopold I. v roku 1690. Sučancom dáva právo poriadat' okrem pravidelných týždenných výkladných trhov v utorok, kde sučianski remeselníci pravidelne ponúkali svoje výrobky, aj 6 výročných jarmokov, a to na Juraja, na Zofiu, na sv. Jakuba, na narodenie Panny Márie, na dvadsiatu nedeľu po Trojici a po Troch Kráľoch, v trvaní 3 dni pred daným trhovým sviatkom. Trhové poplatky z týždenných aj výročných trhov patrili Sučanom. Zároveň však predstavení mestečka museli zabezpečiť pre trh vhodné miesto, pre dobytčí trh na vlastné trovy obce zabezpečiť zverolekára a tiež miesto pre chorý, prípadne z choroby podozrivý dobytok. Po skončení jarmoku muselo byť jarmočné miesto dôkladne očistené. Významným artiklom pre obchodovanie bola soľ. Dovážala sa na pltiach po Váhu z poľskej Wielitzky. Leopold I. už spomenutým privilégium opätovne potvrdzuje Sučanom právo dovozu, skladu a predaja poľskej soli. Skladisko soli dovážanej do Sučian stálo pôvodne na ľavej strane Váhu pri moste. Pri povodni v roku 1813 bolo zničené vodou. Bezprostredne na to bol postavený nový soľný sklad na ceste do Štiavničky (bývalá žandárska stanica, teraz Alžbetin dvor). Postavený bol aj nový most a hradská. Okrem obnovenia práv týkajúcich sa soli udelil Leopold I. Sučanom navyše aj právo skladu železa a jeho predaj po celý rok na predmetných trhoch. Toto privilégium týkajúce sa soli a železa zároveň určovalo, že tí, ktorí chcú svoj tovar vyviešť ďalej z Turca musia sa v Turčianskej župe zdržiavať aspoň tri dni a len potom môžu svoj tovar vyviešť ďalej. V roku 1739 toto privilégium sučianskych mešťanov uznala aj Turčianska župa. Obmedzila ho len v tom, že tí čo zaplatili poplatok za tovar už na mýtnici v Ružomberku a vezú soľ do Turca, nemusia platiť mýto aj v Sučanoch. V 19. storočí sa viacerí občania Sučian venovali podomovému obchodu. Známi boli ako turčianski šafraníci.

Počas celého obdobia 17. - 19. storočia bola remeselná výroba a obchodná činnosť v Sučanoch na vysokej úrovni a ničím neostávala za Martinom. Koncom 19. storočia sa cechy stali brzdou hospodárskeho rozvoja a v roku 1872 bol cechový remeselný systém v Rakúsko-Uhorsku zrušený. Remeslá a obchod sa začali rozvíjať na základe nového priemyselného zákona a živnosti sa stali súčasťou súkromnokapitalistického podnikania.

Ing. Eva Bencová



Miesto posledného odpočinku bojovníkov v SNP

29. AUGUST 1944

VZNIK SLOVENSKEHO NÁRODNÉHO POVSTANIA

bra až 60 000 vojakov. Väčšina z nich nemala vhodnú výzbroj. Povstalci mali k dispozícii 43 pojazdových tankov, kým nemecké jednotky ich mali 90 a k tomu aj 40 samohybných diel. Podľa múzea Slovenského národného povstania sa dá vojenský priebeh SNP rozdeliť do troch fáz. Do 9. septembra sa skončila prvá fáza obranných bojov, kde povstalecká armáda utrpela značné straty na zásobách vojenského materiálu. V druhej fáze od 10. septembra do 18. októbra sa reorganizáciou armády podarilo spomaliť nemecký postup. Poslednou fázou obrany povstaleckého územia bolo obdobie od začiatku generálnej nemeckej ofenzívy 18. októbra až do vojenskej porážky Povstania koncom októbra 1944. Posledný rozhodujúci útok zasadila nemecká armáda proti slabo zabezpečeným južným úsekom. Toto zo všetkých strán obkľúčené územie podľahlo veľkému tlaku za necelých desať dní. Akékoľvek boje s nemeckými jednotkami nemali šancu na úspech. Preto generál Rudolf Viest, vydal 27. októbra 1944 rozkaz pre ústup z Banskej Bystrice na Donovaly. Zakrátko rozpustil povstaleckú armádu a súhlasil s jej prechodom na partizánsky spôsob boja. Slovenské národné povstanie nebolo celonárodné, malo však celonárodný dosah. Vďaka niekoľko tisícim bojovníkom, ktorí sa rozhodli ísť inou cestou, Slovensko 2. svetovú vojnu ukončilo na strane víťazných mocností. V súčasnosti žijeme v ťažko vydobytom mieri, za ktorý naši predkovia zaplatili životom, psychickým aj fyzickým zdravím. Preto by sa malo na ich skutky pamätať a vážiť si mier, v ktorom žijeme.

drp, zdroj: www.muzeumsnp.sk

Starosta obce na návrh OcZ v Sučanoch pri príležitosti 65. výročia SNP udelil dňa 26. augusta 2009 Pamätné listy a finančné ocenenie vo výške 100 € týmto sučianskym účastníkom protifašistického odboja v SNP:

1. Pavle Brveníkovej
2. Milošovi Čapčíkovi
3. Milošovi Holigovi
4. Anne Holigovej
5. Jánovi Jamriškovi
6. Milošovi Káčerovi
7. Karolovi Majerovi
8. Miloslavovi Miertovi
9. Miloslavovi Pakánovi
10. Jánovi Špírkovi
11. Milošovi Štiavnickému
12. Márii Barančekovej
13. Antonovi Rusnákovi
14. Jánovi Ondrejkoovi
15. Jánovi Komentovi
16. Jozefovi Dianovskému
17. Pavlovi Chorvátovi

Posledný augustový štvrtok sa na cintoríne zišli všetci, ktorí si prišli uctiť pamiatku bojovníkov v Slovenskom národnom povstaní. Oslavy odštartovala slovenská hymna, zvonivý spev Veroniky Ďaďovej a príjemný hlas recitujúcej Katky Maťašovej. Prítomným sa prihovril starosta obce Jozef Petráš a tajomníčka Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov Jarmila Matúšková. Svojimi piesňami už tradične prispeli Veselí sučianski dôchodcovia. Po programe nič nebránilo tomu, aby k pomníku bojovníkov položili červené vence starosta obce, poslanci obecného zastupiteľstva Miroslav Miert, Miloš Bella a Ing. Ján Jamriška, zástupcovia obecnej polície a obecného hasičského zboru a ostatní, ktorí chceli vzdať úctu padlým hrdinom. Deň, ktorý sme si pripomenuli, nie je však iba dátum. Obdobie medzi vypuknutím Povstania 29. augusta 1944 a jeho porážkou 28. októbra 1944 nie sú len obyčajné dva mesiace. Sú to dva mesiace, ktoré sa hlboko zapísali do našich národných dejín. Slovenské národné povstanie vzniklo ako reakcia na obsadenie nášho územia nemeckými jednotkami. V začiatkoch tvorilo povstalecké územie približne 20 000 km² a proti nemeckej okupáčnej jednotke sa postavilo asi 18 000 vojakov. Po prvej oficiálnej mobilizácii 5. septembra to bolo už 47 000 a po druhej, koncom septem-

DARUJ KRV ZACHRÁNIŠ ŽIVOT!

Občania Sučian, ktorí bez nároku na príspevok mnohonásobne darovali krv, boli ocenení nielen Slovenským Červeným krížom ale aj Obecným úradom v Sučanoch. Dňa 10. septembra 2009 sa konalo v RD slávnostné stretnutie, na ktorom im starosta obce JUDr. J. Petráš, CSc. poďakoval za ich vysokohumánny ľudský čin a zároveň odovzdal ďakovné listy a finančné ocenenie v zmysle uznesení OcZ Sučany. Pripomenul, aby sa toto stretnutie dostalo do povedomia širokej verejnosti a bolo pre ostatných občanov povzbudením a hlavne motívom odhodlať sa k takémuto šľachetnému činu – darovať krv.

Za prítomnosti riaditeľa Slovenského Červeného kríža - Územného spolku „Ťuriec“ Martin p. Ing. Štefana Škanderu boli ocenení nasledovní občania:

- p. Ludvík Vlček – daroval 100x
- p. Daniel Zubček – daroval 100x
- p. Martin Lacika – daroval 80x
- p. Juraj Malko – daroval 80x
- p. Lubomír Kyselica – daroval 80x
- p. Katarína Pakánová – darovala 60x
- p. Ján Ťaptík – daroval 80x



Starosta obce Sučany
na návrh Obecného zastupiteľstva v Sučanoch
pri príležitosti 65. výročia SNP
udeľuje
pamätný list
ako výraz uznania
za činnosť v domácom a zahraničnom odboji

Sučany, 27. augusta 2009

JUDr. Jozef Petráš, CSc.

ČO ROBIA, KEĎ NEHASIA

Ochrana občanov a ich majetku pred požiarom a živelnými pohromami je jednou z oblastí, ktorú v Sučanoch zabezpečuje obecný hasičský zbor. Starosta Jozef Petráš nám o jeho poslaní a práci povedal:



Dobrovoľný hasičský zbor v Sučanoch

Hasiči patria k nezastupiteľným súčasťam štruktúry jednotlivých pracovísk v rámci obce. Sučany sú v tomto zmysle špecifické, pretože máme vytvorený komplexný systém verejnej bezpečnosti, ktorého súčasťou je aj obecný hasičský zbor. Tento je neoddeliteľnou súčasťou nielen systému hasenia a likvidácie požiarov, ale je zaradený do systému, v ktorom pôsobí v prípade všeobecného ohrozenia, prírodných katastrof, priemyselných havárií, povodní. Dôležitú úlohu plní pri poskytovaní pomoci všetkým osobám, ktoré sa ocitnú v tiesni pri nehodách. Naši hasiči sú špeciálne vyškolení aj pre poskytovanie predlekárskej pomoci. Počítame s ich zásahom pri záchrane ohrozených na vodných tokoch a vodných plochách. Zásahujú aj pri hasení lesných požiarov. Ich technické vybavenie im umožňuje pôsobenie v spomínaných oblastiach. Ja osobne považujem obecný hasičský zbor za nezastupiteľnú súčasť už spomínanej štruktúry. V tejto štruktúre je zaradených 5 hasičov z povolania, to znamená, že sa jedná o zamestnancov obce a ostatní sú doplňovaní zo štruktúr dobrovoľného hasičského zboru. Každý operačný deň je pokrytý hasičskou službou a výjazdy realizujú do 2 minút od vyhlásenia poplachu, resp. prijatia signálu na stredisku registrácie poplachov. S ich prácou som veľmi spokojný, pretože okrem bežných hasičských povinností pôsobia aj v iných oblastiach, kde si iné obce zabezpečujú činnosť prostredníctvom prevádzok údržby. V našej obci všetky tieto práce zabezpečujú hasiči. Teda ich využitie v obci je 100-percentné. Okrem toho máme podpísané zmluvy aj so susednými obcami, pre ktoré za úplatu zabezpečujú plnenie úloh obecného hasičského zboru.

- O konkrétnej činnosti hasičov sme sa rozprávali s Petrom Slobodníkom, veliteľom obecného hasičského zboru, ktorého sme sa na úvod spýtali, koľko požiarov sa im v ostatnom období podarilo zlikvidovať.

V tomto roku sme aktívne prispievali k zá-



Peter Slobodník

chranu života a zdravia osôb a zachránil sme veľké množstvo materiálnych hodnôt. Zásahovali sme napr. pri požiaroch pekáreň. Vďaka tomu, že sme tam boli do dvoch minút, oheň sme zavčas zlikvidovali. Uhasili sme aj požiar na Sučianskej pile, ktorý vznikol od skratu na vysokozdvížnom vozíku. Celkovo sme za pol roka absolvovali 41 výjazdov k požiarom v Sučanoch a najbližšom okolí. V časti Hrabiny sme zahasili požiar v kotolni rodinného domu, ktorý sa vďaka nášmu zákroku nerozšíril ďalej.

- Keď práve nezasahujete pri požiaroch, či iných udalostiach, aká je vaša činnosť?

Zabezpečujeme komplexnú údržbu obce. Staráme sa o zeleň, striháme živé ploty, orezávame stromy, robíme odbornú prácu s motorovými pílmami. Keď treba vykopať neja-

kú šachtu – kopeme, staráme sa o cintorín, opravujeme verejné osvetlenie, v zime čistíme komunikácie od snehu. Jednoducho plníme v obci všetky úlohy, ktoré sa dajú nazvať technickými službami.

- Ako zabezpečujete plnenie svojich úloh a z akých zdrojov sú hrazené výdavky s tým spojené?

V službe sú vždy minimálne dvaja ľudia. Doba slúžia väčšinou dvaja profesionálni hasiči, ktorí zabezpečujú už spomínané úlohy. Poobede a v noci má službu väčšinou jeden profesionálny a jeden dobrovoľný hasič. Našou zásadou je stopercentná zastupiteľnosť. To znamená, že keby som musel napríklad teraz vyštartovať na výjazd, do dvoch minút sem z domu príde človek, ktorý ma zastúpi v technických službách. Ten pokračuje v rozrobenej práci, pretože nám obec neplatí mzdy za hasenie požiarov. My sme z obecných prostriedkov platení za prácu v technických službách. Výjazd k požiaru si platí obec, v katastri ktorej zasahujeme. V Sučanoch nerobíme nič nadštandardné, obec dôsledne dodržiava zákon č. 314/2001, ktorý jej ukladá povinnosti pri ochrane osôb a majetku občanov.



Hasenie lesného požiaru pri Šútove



Ukážky zásahov počas Hasičskej nedele

- Koľkokrát a pri akých udalostiach ste zasahovali v ostatnom období?

V priebehu I. polroka 2009 sme absolvovali 41 výjazdov k požiarom, 37-krát sme zasahovali pri dopravných nehodách, vykonali sme 16 technických výjazdov, 22-krát sme poskytovali predlekársku pomoc občanom pri zdravotných kolapsoch. Za veľmi dôležitú súčasť našej práce považujem okrem hasenia požiarov najmä výjazdy k dopravným nehodám, kde naozaj zachraňujeme ľudské životy. Chcem zdôrazniť, že zásahy pri nehodách a technických haváriách nestoja obecnú pokladnicu ani cent, pretože tieto sú hrazené z prostriedkov dobrovoľného hasičského zboru. Na základe rozdelenia síl a prostriedkov hasičských jednotiek bol náš hasičský zbor vybraný a doporučený pre čerpanie financií zo štátnych fondov.

red., foto: archív OHZ a DHZ



Súťažili aj malé šikovnice

ROZLÚČKA SO SUČIANSKYM LETOM PRE DETI



Jedna zo súťaží



Iveta Trnovská a Božena Balková odovzdávajú ceny víťazom

Prvýkrát sa v našej obci uskutočnila diskotéka venovaná ukončeniu prázdnin a začiatku školského roka. Obecný úrad zabezpečil hodnotné ceny, o ktoré mohli súťažiť všetky deti v našej obci. Súťažilo sa o dva bicykle a kolobežku. Po týchto súťažiach sa konala diskotéka pre deti aj rodičov. Tí mohli takisto súťažiť o ceny, ktoré ako sponzor daroval náš moderátor Andrej Vandlík. Akcia sa stretla s pozitívnym ohlasom a bohatou účasťou. Záujem o podujatie potešil aj organizátorov. Je fajn, že si občania pri svojich každodenných starostiach našli čas a prišli stráviť jeden z podvečerov so svojimi deťmi pri dobrej muzike a zábave. Rozlúčka s letom sa môže stať jednou z pekných sučianskych tradícií.

Miroslav Mihálik, foto: Ján Farský

Zábavy na Námestí SNP sú populárne, ale aj terčom kritiky

Referent kultúry Miroslav Mihálik prišiel s nápadom organizovať tanečné a diskotékové zábavy, na ktoré si prizval kapely. Na prvom podujatí sa predstavila sučianska rocková kapela DE JAVU. Na ďalšiu tanečnú zábavu si DJ Miro pozval country kapelu zo Sučian BLUE-DRIVE. Dobrá muzika a krásne pesničky prilákali na všetky akcie, ktoré sa uskutočnili na námestí SNP, veľa našich občanov. Čo viac poteší, ako keď sa naši občania dobre zabavia? To je krédom každého muzikanta, zabávača a diskotekára. Na druhej strane však



časť občanov poukazuje na neprimeraný hluk, ktorý sa v čase diskoték šíri do širšieho okolia námestia vo večerných hodinách a na znečisťovanie okolia námestia nezodpovednými účastníkmi diskoték. Je na zváženie, čo ďalej.

red., foto: archív





Kultúrny program sa tešil veľkému záujmu

Jarmok opäť prilákal priaznivcov

XVI. Sučiansky jarmok, pekné počasie a veľmi dobrý kultúrny program prilákali na Námestie SNP množstvo návštevníkov nielen zo Sučian, ale aj obyvateľov okolitých miest a dedín. Vystúpenie mažoretiek a príhovor starostu obce otvorili toto tradičné podujatie s chuťou medoviny, vôňou opekaných údenín a pestrými farbami balónov a cukrovej vaty. Prijemným oživením programu bolo vystúpenie Krasňanskej ľudovej muziky, ktorá na koči po celej obci pozývala dobrou muzikou našich občanov na jarmok. Hlavným programom bolo vystúpenie populárnej kapely SENZUS, ale nechýbali ani súťaže o hodnotné ceny, atrakcie pre deti a samozrejme rôznorodá ponuka tovarov. V popoludňajších hodinách vystúpila country kapela 2+2. Po nej nastúpil na pódium a jarmočníkom hral DJ MIRO. Napriek finančnej kríze bola atmosféra podujatia výborná a návštevníci, ktorí zaplnili celé námestie, sa s chuťou zabávali až do neskorých nočných hodín.

red., foto: Ján Farský



Atrakcie pre deti



Zasúťažil si aj poslanec obecného zastupiteľstva



Rôznorodá ponuka tovarov



Senzus bol miláčikom obecnstva

Po prázdninách opäť v škole

Druhého septembra, o ôsmej hodine sa žiakom základnej školy skončilo sladké prázdninové ničnerobenie. Po dvoch mesiacoch sa opäť zaplnil areál pred vchodom do základnej školy a začal sa nový školský rok. Žiakov krátkymi príhovormi privítala pani riaditeľka Anna Lamošová, prednosta obce Ján Pullmann a pani farárka Eva Oslíková. Štyria odvážni prváci svojim starším spolužiakom zaspievali a zarecitovali. Po básničkách a krátkych organizačných pokynoch sa mohol bez problémov začať nový školský rok. V tomto školskom roku bude ZŠ SNP navštevovať 348 žiakov v 18 triedach, z toho 41 prvá-

kov v dvoch triedach. Vyučovať bude celkovo 23 učiteľov + 2 učiteľia náboženskej výchovy. Samozrejme, ako každý školský rok aj tento priniesol so sebou niekoľko zmien. Druhákom a šiestakom pribudne k angličtine aj druhý cudzí jazyk. Na výber bola ruština a nemčina. Väčšina si vybrala nemčinu. Ďalšou, veľmi pozitívnou zmenou je, že anglický jazyk sa bude vyučovať vo všetkých ročníkoch a všetky predmety okrem náboženskej a etickej výchovy budú hodnotené známkou a to aj u žiakov 1. ročníka. V tomto školskom roku žiaci po prvýkrát dostanú polročné vysvedčenia, ktoré im zostávajú a na konci roka dostanú vysvedčenie, kde budú mať známky za oba polroky. Všetkých určite poteší nová prerobená telocvičňa a knižnica.

drp

ZDRAVOTNÉ OKIENKO OTRAVY LIEKMI A CHEMIKÁLIAMI U DETÍ

I. DIEL ZÁSADY PREVENIE OTRÁV

- ukladajte lieky mimo dosahu detí v uzavratelných nádobách
- neužívajte lieky pred detmi – zvyknú dospělých napodobňovať
- ak deti trávia prázdniny u rodiny treba ich upozorniť na uskladnenie liekov
- pri podávaní liekov deťom treba vždy skontrolovať, či sa naozaj jedná o liek pre deti a ich dávkovanie
- nepoužíte lieky sa nemajú doma skladovať ani odhadzovať do smetného koša, deti ich pri hre môžu vybrať a použiť
- neskladujte voľne chemikálie používané v domácnosti ani ich neprelievajte do plastových nádob od nealko nápojov
- v byte, kde sú malé deti, by nemali byť rastliny s jedovatými listami či kvetmi
- deti do 6 rokov by podľa Národného toxikologického a informačného centra nemali konzumovať huby
- oboznáňte sa so základnými znakmi jedlých a jedovatých húb, pri zbere sa nespoľahajte na rady „hubárov“
- problematikou húb sa venuje stránka www.nahuby.sk



Otrava chemikáliami

Nikdy nevyvolávajte vracanie !!!

Po vypití prípravkov s leptavými účinkami, ako sú kyseliny či lúhy (zásady), prípravky na čistenie sanitárnych zariadení, odstraňovače vodného kameňa, prípravky na odstraňovanie pripálených tukov a pokrmov z rúr, soľ na škvrny, čistiaci prášok do umývačky riadu.

Po vypití prípravkov, ktoré sú penivé: saponáty, mydlá, pracie prášky, šampóny. Po vypití prípravkov s obsahom uhľovodíkov: leštiadla na nábytok, riedidiel na farby, lampového či iného vonného oleja, benzínu, toluénu, petroleja, podpaľáča na gril.

IHNEĎ VYHLADAJTE LEKÁRSKU POMOC

Nedávajte deťom piť mlieko (tuk urýchľuje

vstrebávanie niektorých jedov) ani slaná vodu (môže tiež poškodiť detský organizmus).

Môžete vyvolať vracanie!!!

Po bezprostrednom vypití prípravkov, ktoré obsahujú etylenglykol: nemrznúce zmesi, brzdové kvapaliny. Bezprostredne po vypití pesticídov: prípravky na odstraňovanie buriny, na ochranu rastlín, na ničenie škodcov (myši, potkany, slimáky, hmyz).

IHNEĎ VYHLADAJTE LEKÁRSKU POMOC

Ak si nie ste istí, o akú chemikáliu ide (od vypitia už uplynul dlhší čas), radšej vracanie nevyvolávajte. Niektorí odborníci na prvú pomoc varujú pred vyvolávaním vracania po požití akejkoľvek chemikálie vo všeobecnosti, odporúčajú len podať pohár vody a počkať na sanitku. Ak postihnutý vracia spontánne, treba ho držať prehnúť cez kolená, s hlavou nižšie ako telo, čím sa predídne vdychnutiu obsahu žalúdka. Vyvolanie dávania - či už mechanicky, alebo užitím látky, ktorá vracanie vyvolá - sa u detí považuje za vysoko rizikové a odporúča sa len pri nedosiahnuteľnosti inej pomoci.

Užitočné linky - 02/54774166 – nonstop 24-hodinová konzultačná služba pri akútnych otravách pri Národnom toxikologickom a informačnom centre (NTIC) Fakultnej nemocnice s poliklinikou v Bratislave pri podozrení na otravu liekmi, chemikáliami, pesticídmi, hubami, rastlinami, drogami, živočíšnymi toxínmi.

Webová stránka www.ntic.sk

MUDr. Iveta Trnovská

NOVÝ KOSTÝM

Posledné jesenné dni boli v znamení prípravy na zimu. Niežeby sa v zime často chodilo na chatu, to nie, skôr zimné výstupy boli zriedkavejšie, ale chatu bolo treba opraviť, zazimovať a nachystať drevo. Písal sa rok 1987. Nevieť aký barometer mal Ľubo, ale počasie mu roky vychádzalo takmer stopercentne, no ako to už býva, nie každý deň je nedeľou.

Vendovku bolo treba zrekonštruovať od gruntu, lebo ju poznačil zub času a svah, pod ktorým stála, ju neúprosne tlačil smerom k ohnisku. Celé leto sme vynášali cez Lievik potrebný materiál, aby bolo všetko pripravené. Jedno slnečné septembrové ráno vyráža Ľubo na Liazku s celou perepúťou smerom k Lieviku. Čaká nás pracovný víkend. Posledné vynášky a prichádza chvíľa pravdy, začínajú sa preteky s časom. Treba povymieňať všetko prehnité drevo, vymurovať nový komín, osadiť sporák, atď...., nechcem to ďalej opisovať, lebo roboty je tu vyše hlavy a treba to stihnúť do prvého snehu.

Len tak v trenírkach a tričku štartujem svoj bicykel a ponáhľam sa, aby som stihol na moste Liazku. Nestihol som. Akademickú pätnásťminútovku som potiahol takmer na hodinu. Tak mi treba, čaká ma cykloturistika s batohom nabaleneným na tri dni. Paráda. Nuž čo, aspoň si zašportujem. Ťapkám rýchlosťou slimáka do prvého kopca za Hrabínami a do spevu mi veru nie je pri pomys-



Prvý sneh na hrebene

lení, že v sedle strávim vyše dvoch hodín, kým odstavím svojho tátoša na Páleníci. Pri Malkovom včelíne ma čaká siahodlhá rovinka s miernym stúpaním. Ťapkám, Ťapkám a preklínam v duchu svoju pohodlnosť a šemotenie pri rannom vstávaní. Mohol som sa pekne viezť na korbe Liazky. Zaháňam tieto myšlienky, lebo aj tak nevedú k ničomu, len mi odoberajú chuť, šliapem a kašlem na Liazku. Zrazu zbadám ako z krovia pri potoku vykukne hnedá hlava. Bodaj ho, opäť nejaký hubár nechal voľne pobehovať svojho vĺčiaka. Prejdem asi tri metre. Od poto-

ka nevyliezol „vĺčiak“, ale pohľad na metrový dlhý zadok mení moje úvahy o nezodpovednom hubárovi, ktorý nechal voľne pobehovať svojho psíka. Z vĺčiaka sa vyklúšl statný medvedík. Zostal v strede cesty, ja tiež. Pomaly zliezam z môjho tátoša a úchytom pozorujem macka. Mysľou mi prebehli všetky teórie o tom, ako sa má správať človek v takejto šlamastike. Zastanem, maco tiež. Vzdialenosť nadobudla hrozivých osem metrov. Je mi jasné, že som vliezol macovi do jeho medvedieho teritória a on mne do môjho. Utekať, to som vylúčil hneď. Vyliezť na

strom, to asi nestihnem ani po prvý konár. Urobiť sa mŕtvý, to mi neuverí ani tento medveď. Stojím a rozmýšľam. Napadá ma úplne bezodné nič. Len stojím a čakám, čo bude ďalej. Pomaly posúvam svojho tátoša pred seba a snažím sa ho ponúknuť macovi, nech sa pobicykuje a mne dá pokoj. Zjavne odmieta tento môj návrh a brechaním mi dáva najavo, kto je tu pánom. Čuším a čakám s bicyklom pred sebou. Asi neušiel z cirkusu, myslím si. Maco ešte raz zabrechal, otočil sa a začal upaľovať hore cestou, rýchlosťou, o ktorej som doteraz ani len netušil.

Ako dobre, že som sa nerozhodol pre útek, chválím sa sám pred sebou. Nevieť koľko som tam stál v nemom úžase uprostred cesty, s bicyklom pred sebou, ale až trúbenie auta ma vrátilo do reality. Šoférka si iste myslela, že mi preskočilo. Keď som jej ale rozpovedal, čo ma tu pred necelou minútou postretlo, zrejme prehodnotila svoj názor na mňa, lebo z hubacky, na ktorú sa chystala aj so svojím vnúčikom v ten deň, nebolo nič. Cesta na Pálenicu sa mi stala utrpením. Niežeby som nevládal šliapať, to nie, ale každý šramot, každý praskot mi pripomínal číhajúceho maca. Zvýšený adrenalín v mojom tele spôsobil tieto moje predstavy a ani som nezbadal, že svoj bicykel tlačím až na Kráľovú, kde som ho nechal v kroví. Na chate vládlo pracovné nadšenie, Ľubov barometer opäť nesklamal. Čochvíľa je z Vendovky



Večer na Vendovke

len kopa dosiek, chata stojí len na štyroch pilieroch, ktoré podopierajú strechu, ale aj tie treba zajtra postupne vymeniť. Čaká nás noc, ako v arabskej púšti pod tuarégskym stanom. Tak vyzerá teraz Vendovka. Usmev vzbudzuje nový sporák pred chatou, z ktorého trčí dymiaci rúra, ale hlavná vec, že sa dá na ňom variť. Robota ide od ruky a večer si všetci pochutnávame na Franciho „blivajze“. Dvadsaťlitrový „hlinikáč“ všeho chuti vie navariť len Franci, za asistencie Ľuba. Všetkým

nám chutí táto zmes kolienok, polievok a konzerv, bublajúca v hlinikáči. Niečo ostane aj na raňajky, Franci s Ľubom sa činili. Spíme ako zarezaní, v podmienkach ako na fronte pred ranným útokom. Poľovníci ešte doteraz spomínajú, že v ten rok nebolo z ruje nič, lebo svojím chrapotom sme im odplašili všetky jelene. Nečudo, veď necelá dvadsiatka chlapov prehluší chrápaním aj trúbenie najstatnejšieho paroháča. Vstávame uzímení a na spacákoch máme 15 cm vrstvu snehu.

15. apríla 1964, presne pred štyridsiatimi piatimi rokmi, keď desať nadšených v Sučanoch založilo volejbalový oddiel, sa začala písať história sučianskeho volejbalu. Boli to páni: Huber Flamík, Jozef Hríb, Karol Klein, Česlav Kocúr, Ján Kostra, Zdeno Mertl, Štefan Mišínský, Dušan Nemec, Jozef Pavlík a Emil Siakel. Volejbalový oddiel, možno s doterajšou činnosťou a dosiahnutými výsledkami zaradiť sa medzi úspešné športové kluby v našej obci. Dostal sa do povedomia športovej verejnosti a výrazne prispel k propagácii a rozvoju volejbalu na vidieku.

Začínali sme v skromných podmienkach. Hráči si museli svojpomocne vytvoriť vhodné herné podmienky. Vtedajšie klzisko pri ulici Komenského upravili na volejbalové ihrisko. Osadili ochranné siete na okná v telocvični Meštianskej školy, v ktorej mali povolené tréningy v zimnom období. Časť základného inventáru dofinancovala Telovýchovná jednota a dresy hráčom poskytol Futbalový oddiel. Po zaslaní prihlášky bolo družstvo mužov zaradené do okresnej súťaže.

Od roku 1965 sa pre volejbalistov stalo domácim prostredím novovybudované ihrisko pri vodnej elektrárni. Hráči troch generácií tu prežili nespočetné hodiny na tréningoch, súťažných a turnajových zápasoch, brigádach, rôznych oslavách a spoločenských akciách, ktoré v každom zanechali nezabudnuteľné spomienky. Do roku 1971 posilnili staršiu generáciu hráči: Pavol Ondrejčík, Ivan Laučík, Pavol Stehlík, Ján Ondrejčovič, Ján Páchnik, Milan Bobuľa, Peter Štánsky, Bohuš Matis a Ján Jelšovský (ako dorasteneček).



Veteráni Sučian a Martina

Volejbal v Sučanoch oslávil 45 rokov

Najúspešnejšie a najplodnejšie obdobie volejbalového oddielu TJ Tatran Sučany bolo v rokoch 1985 - 1995. Veľmi kvalitné zápasy s vysokou športovou úrovňou boli odohraté s významnými volejbalovými družstvami: Stavbár Prievidza, ZVL Kysucké Nové Mesto, Juniori Žilina, Lokomotíva Zvolen, Partizán Liptovský Mikuláš, Banská Bystrica, Mostáreň Brezno, Moštenica, susedné ZTS Martin a ďalšími. Káder družstva tvorili hráči, ktorí mali skúsenosti z I. a II. národnej volejbalovej ligy a viacerí z nich boli vychovávaní v dorasteneckom družstve ZTS Martin, ktoré roky hrávalo I. ligu. K vzornej reprezentácii volejbalu v uvedenom období za strednú generáciu prispeli: Zdeno Mertl, Ján Machajdík, Miloš Bella, Ladislav Ruman, Milan Štefánek, Peter Štefánek, Jozef Polko, Marián Turan, Stanislav Roh, Peter Filípek, Vladimír Škuta. Družstvo neskôr omladili Peter Majerík a Branislav Hríb. Vedúcim, koordi-

nátorom a financmajstrom v jednej osobe bol Karol Klein. Vyvrcholením celého úsilia a množstva natrénovaných hodín bol postup družstva v roku 1995 do Slovenskej národnej ligy.

Vzhľadom na veľký záujem o tento šport bolo vytvorené „B-družstvo“ mužov, ktoré hralo okresnú súťaž v rokoch 1984 – 1997 a tak tiež dosahovalo veľmi dobré výsledky. Počas uvedeného obdobia sa umiestňovali na popredných priečkach a dvakrát sa stali majstrami okresu. Dobré výkony podávali Bohuš Matis, Pavol Stehlík, Miroslav Blomčák, Ján Staňo, Ľubomír Turan, Ľubomír Krupinský, Vladimír Haliena, Jaroslav Pohl, Ján Kilík, Dušan Roszoha, Jaroslav Zanvit a niektorí hráči z „A-družstva“.

Po reorganizácii krajských súťaží a aj z časti nedostatku hráčskej základne hrá od roku

Účinky „blivaju“ sa ukázali až ráno, čakajúcim v poradovníku pred kadibúdkou. Tí, čo nestačili vystáť radu, museli použiť horolezeckú metódu, ktorá spočívala v tom, že obsah čriev sa ocitol na lopate so snehom a potom letel oblúkom do zasneženej koso-dreviny. Lepšie takto, ako pranie gatí.

Lubo ešte niečo šemotí o pokazenom barometri a ukazuje na svoj nos, ale prvé lúče slnka dávajú zabudnúť na nočnú kalamitu. Tu na horách prichádza prvý sneh neohlá-sene. Aj ďalšie dni je všelijako, darí sa nám dokončiť práce a zazimovať chatu. Lubo pribíja posledné písmenká zo samorastov na čel-nú stenu a chalani umývajú štetce od kar-bolínu a farby.

Hotovo! Vendovka je teraz, ako stará dáma, ktorá si obliekla nový kostým. Veľmi jej to pri-stane a my sme radi, že sme to všetko stih-li. Balíme, lebo na Pálenici už čaká Liazka. Posledné zamávanie Vendovi. Na jar sa tu opäť zídeme, a niektorí možno aj v zime. Mo-je trampoty akoby nemali konca kraja. Keď som hore vyrozprával, čo ma cestou stihlo, nevyhol som sa uštipačným poznámkam a povinnej prehliadke trenírok. Chvalabohu, všetko dopadlo OK a chalani ma odmeni-li dobrým čajom s horcom a miskou gulá-šu, ktorý práve dovaril Daňo. Ale to ešte ne-bol koniec mojich trampôt. Schádzame dolu

Kráľovou a ja ani vo sne netuším, kde som nechal svoj bicykel. Snehové vločky načisto pozmenili Kráľovú. Tam, kde ešte zubaté je-senné slnko dočiahlo lúčmi stopiť sneh, bo-lo vidieť všade dookola. Tam, kde nie, bola 20 cm súvislá vrstva snehu a pod ňou môj bicykel. Maroš mi po hodine hľadania pora-dil, aby som to skúsil o týždeň, alebo potom až na jar. Poďakoval som mu za radu a na-hnevanej som ho poslal tam, kde líšky dáva-jú dobrú noc. Problémy neobišli ani Maro-ša. Ten tradične po celé roky kopal jamu na odpadky. Nevie, či bol zahľbený do robo-ty, ale keď Daňo vyhlásil obednú prestávku a podával guláš, Maroša nebolo. Verte alebo nie, Maroš si vykopal jamu, ktorá sa mu sta-la pascou. Všetky jeho pokusy vyliezť z jamy bez rebríka, boli neúspešné. Keď sme zapo-čuli jeho zúfale volanie, ideme reku pozrieť, čo je s ním. Naskytl sa nám pohľad pre bo-hov. Maroš bol v jame ako mamut, chytený niekedy v dobe ľadovej pravekými lovcami, lenže s tým rozdielom, že si pascu pripravil sám pre seba.

Škodoradosť – najväčšia radosť. Nechali sme ho variť sa vo vlastnej beznádeji a v je-ho jame. Niektorí z nás sa začali zajakávať od smiechu, lebo pohľad do jamy bol pohla-dom, aký sa vyskytne raz za sto rokov. Maro-ša sme si vychutnali, nech vie, ako to chúda

praveké zviera muselo trpieť, a to sme ešte do neho nehádzali oštepky a kamene, ako to robili naši predkovia. Najprv boli prosby, po-tom hrozby, potom z jamy vyletela lopata a následne krompáč, a opäť hrozby okorene-né takými šľavnatými nadávkami, ktoré ne-znesie tento papier, až sa Džigovi ulútosti-lo Maroša a podal mu rebrík. My ostatní sme sa nenápadne a čo najrýchlejšie vyparili z dosahu zúrivého mamuta.

Prehľadal som celú Kráľovú. Nakoniec, keď som to už vzdával, záblesk! V snehu som uvidel zadné koleso. Znechutený tlačím svojho tátoša dolu kopcom zo zasneže-nej Kráľovej. Nedá sa ísť, snehu je tu vša-de. Prestávam dúfať, že sa dole zveziem na Liazke. Opäť meškám! Ostal som sám a modlím sa, aby nebol od Pálenice na zväž-nici sneh. Nejakto to hrkotajúc zvládnem do-le, premýšľam, a pomaly sa blížim k miestu, kde má čakať Liazka. Desí ma predstava, že budem takto tlačiť bicykel dolu kopcom až na rázcestie. Počkali na mňa, alebo sa zopakuje ráno spred dvoch dní? Kladiem si otázku. Počkali! Nasadám na korbu spolu s tátošom a znovu sa opäť presviedčam, že na horách to funguje akosi inakšie, ale to až niekedy inokedy, v ďalšom príbehu z Ven-dovky.

Mgr. Ján Pánik, foto: autor

1998 len jedno družstvo Sučian v okresnej súťaži. Jeho pôsobenie sa aj naďalej stretá-va s priaznivým ohlasom, čoho dôkazom je zisk mnohých majstrovských titulov v pos-ledných ročníkoch súťaže. Popri niektorých starších hráčoch reprezentujú a reprezento-vali obec volejbalisti najmladšej generácie – Juraj Bella, Pavol Hroznár, Martin Šaliga, Ró-bert Matula, Peter Roštár, Michal Sedliak.

V sobotu 15. augusta 2009 oslávili volejbalis-ti svoje 45. narodeniny turnajom a spoločen-ským posedením. Turnaj začal o 9. hodine na volejbalovom ihrisku pri vodnej elektrár-ni nástupom piatich družstiev. Z toho troch družstiev aktívnych hráčov: ZTS Martin, Kú-pelov Turčianske Teplice a domácich Sučian. Pozvanie prijali aj „starí páni“ zo ZTS Martin a domáci veteráni. Športovcov a hostí privítal Karol Klein, ktorý stručne oboznámil prí-tomných s históriou sučianskeho volejbalu a organizáciou turnaja. Za našu obec vystúpil Miloš Bella, ktorý ospravedlnil neprítomnosť starostu obce Jozefa Petráša a v jeho me-ne pozdravil všetky tri generácie účastníkov turnaja, poprial všetkým veľa športového vy-žitia a čo najmenej zranení. V mene organi-zátorov poďakoval za vecné ceny, ktoré na toto podujatie venoval starosta obce a zá-roveň otvoril turnaj.

Jednotlivé zápasy v hlavnej skupine sa odo-hrali systémom každý s každým na dva vy-hraté sety. Po druhom zápase si zmerali sily veteráni z martinských ZTS a veteráni Sučian s výsledkom 2:0 pre Martinčanov. V posled-nom finálovom zápase sa stretli ZTS Martin s Kúpelmi Turčianske Teplice a po dlhotrva-júcom záporení s vysokou športovou úro-vňou zvíťazili hráči Turčianskeho Teplíc v po-mere 2:1 a stali sa víťazmi turnaja. Druhé miesto patrilo ZTS Martin a tretí boli domá-ci hráči. Po poslednom zápase nasledova-



lo vyhodnotenie výsledkov turnaja a každé družstvo bolo odmenené diplomom a vecnou cenou.

V odpoľudňajších hodinách sa všetci účast-níci presunuli do neďalekej základne Turis-tického oddielu. Tu ich čakal vynikajúci guláš a iné špeciality, ktoré pripravil dlhoročný „gulášmajster“ volejbalového klubu Zdeno Mertl za nezištnej pomoci sučianskych vo-lejbalistiek.

Listovanie v kronike, spomienky, rozhovory, spleť informácií, dojmov a zážitkov zo špor-tových zápolení, ale aj zo súkromného živo-ta dominovali v družných debatách účastní-kov vydareného podujatia až do neskorých večerných hodín, veď za 45 rokov bolo na čo spomínať...

Na záver možno konštatovať, že akcia ma-la vysokú športovú a spoločenskú úroveň. Osobitne treba poďakovať organizátorom tohto podujatia – Karolovi Kleinovi, hráčovi, funkcionárovi, kronikárovi – inak povedané, nestorovi sučianskeho volejbalu, bez ktorého si jeho existenciu mnohí nevedia pred-staviť. Ďalej Zdenovi Mertlovi, Milanovi Šte-fánkovi – súčasnému predsedovi klubu,

Milošovi Bellovi, Branislavovi Hríbovi a ďal-ším nadšencom, ktorí sa na bohaté športo-vej histórii volejbalu podieľali a ktorým tiež patrí obdiv a poďakovanie. Všetci sa spo-loč-ne tešia na jubilejné oslavy 50. výročia za-loženia volejbalového oddielu v Sučanoch, ktoré sa uskutočnia v letných mesiacoch v roku 2014.

Miloš Bella, foto: archív



Mužstvo pri tréningu



HRÁME NA TRÁVNÍKOCH ŠTVRTEJ LIGY



Jaroslav Makovník

Sučiansky futbal zaznamenal túto sezónu úspech. Z druhého miesta v tabuľke piatej ligy, postúpil o ligu vyššie. V nasledujúcom období čakajú hráčov náročné zápasy, ktoré preveria ich schopnosti. O tom, ako sa hralo v piatej lige a čo očakávajú od tej vyššej, sme sa rozprávali s ich trénerom Jaroslavom Makovníkom (44). Narodil sa v Martine. Zo športov mal najradšej futbal, hádzanú, lyžovanie, volejbal, basketbal. Po nešťastnom úraze sa športu nevzdal. Pôsobil v paralympijskom volejbalovom družstve vďaka čomu precestoval takmer celý svet. Momentálne pôsobí ako tréner FO Tatran Sučany a nezávislý poslanec obecného zastupiteľstva.

1. Zaujímalo by nás, či ste boli niekedy aktívny futbalista a ako ste sa vlastne dostali k postu trénera Futbalového oddielu Tatran Sučany?

Futbal som začal hrať za žiakov, keď som mal deväť rokov. Môj prvý tréner bol pán Liška z Martiny. Po-

stupne som prešiel od žiakov do dorasteneckého mužstva. V šestnástich rokoch ma trochu pribrzdil úraz, ktorý zapríčinil, že som prišiel o ruku. Vtedy mi veľmi pomohli kamaráti, povzbudili ma a hrával som ďalej futbal za „Béčko“. Jeden zápas som aktívne odohral aj za „Áčko“. K postu trénera som sa dostal vtedy, keď ma Jano Pánik prehovoril, aby som trénoval žiakov. V podstate som začal už ako 19-ročný. Trénerskú licenciu som si urobil pred tromi rokmi.

2. Ako vy spomínate na obdobie, keď Sučany hrali vo 4. lige?

Obdobie, keď sa hrávala štvrtá liga, si pamätám veľmi dobre. Sučany z nej vypadli v nešťastnom zápase s Liskovou. Toto obdobie zohralo veľkú rolu. Vtedy sa vlastne v období dvoch rokov vypadlo zo štvrtej ligy do piatej a z piatej do okresnej súťaže. V okrese sa hralo 3 roky a po troch rokoch sa postúpilo zase do piatej ligy a z piatej ligy sa po dvoch rokoch postúpilo do štvrtej ligy.

3. Ktorý zápas z minulej sezóny by ste označili ako prelomový? Kedy ste reálne začali uvažovať o možnom postupe do vyššej ligy?

Prelomový zápas bol na domácom ihrisku s Fomatom Martin, keď sme vyhrali 1:0, po dobrom výkone obidvoch družstiev. Podali sme naozaj kvalitný výkon, boli sme futbalovejší a tým pádom sme už začali pomýšľať na postup.

4. Čo najviac prispelo k tomu, že sa sučiansky futbal v minulej sezóne umiestnil na postupovej druhej priečke?

Na výročnej schôdzi sa odsúhlasil nový výbor. Predsedom sa stal Marián Dianovský. Tým pádom si dal nové ciele. Začal zháňať sponzorov. Obecný úrad nám tiež pomohol. Ja som tiež poslanec, tak som trochu tlačil, aby sa pomohlo športovým klubom. Nejednalo sa len o futbal, ale v Sučanoch máme 14 aktívnych klubov, tak im treba pomôcť.

5. Čím motivujete hráčov k lepším výkonom?

V zimnom období sú tréningové jednotky pripravené tak, aby hráči nabrali na kondičke. Vtedy sa „maká“ a k tréningu patria aj hodinové behy. Potom sa pripravujeme na medziobdobie, keď sú tréningy orientované na skočnosť. Keď je dobrá tráva, tak sa trénujú akcie s loptou. Väčšinou trvajú hodinu aj dvadsať minút, sú vedené naplno a to sa neskôr prejaví aj na výsledkoch. Tréningové jednotky sa neskôr uskutočňovali trikrát týždenne, ale neosvedčilo sa nám to, pre-

tože chlapi majú svoju prácu. Dohodli sme sa teda na dvakrát týždenne, ale s tým, že prídu všetci.

6. Výkony ktorých hráčov by ste vyzdvihli, ktorí mužstvu najviac pomohli?

Ja si myslím, že za postup si zaslúžia pochvalu všetci. Dá sa povedať, že motorom mužstva sú: Mišo Kačák, Pišta Šibík, bratia Staňovci, ale môžem tvrdiť, že aj celý „mančaft“. Od brankára až po posledného náhradníka.

7. K futbalu prirodzene patria výmeny hráčov. Čitateľov určite zaujíma, aké zmeny sa udiali v mužstve v prestupovom období?

Ako trénera ma tieto veci ani tak nezaujímajú. Ja mám iba požiadavku, že potrebujem krajného záložníka, obrancu, stopera, alebo útočníka. Potom to je už vec výboru, ale urobili sa nejaké prestupy. Z Makova prišli traja hráči. Urobil sa aj nákup z Turčianskych Teplic a z Belej.

8. Všimli sme si, že medzi šatňami v športovom dome a novým ihriskom je netradične veľká vzdialenosť. Plánujete s tým niečo spraviť?

Na toto máme dosť ťažké srdce, lebo sa tam prezliekajú aj mládežnícke družstvá. Hlavný problém je, keď hráči prechádzajú cez hlavnú cestu. Dohodli sme sa s Kolkárskym oddielom, že v šatni č. 5 sa prezliekajú hostia, aby sme s tým nemali problémy. Sú to naše deti, je to veľký problém a bola by veľká škoda, keby sa niečo stalo. Mali sme prisľúbenú výstavbu šatní. Mala sa vybudovať nadstavba kolkárne, tiež sa neuskutočnila. Najlepšie by bolo, keby sa z druhej strany ihriska vybudovala tribúna. Pod tou tribúnou by sa mohli postaviť šatne a futbalová otázka by bola vyriešená. Ale to sa treba dohodnúť s obecným úradom, nájsť nejakých sponzorov, odsúhlasiť. Bola by to síce malá stavba, ale bola by.

9. Ktorý tím v štvrtej lige asi najviac preverí schopnosti FO Tatran Sučany, respektíve, na ktorý zápas by ste špeciálne pozvali fanúšikov?

Myslím si, že v tejto lige budú všetky zápasy dobré. Najviac nás však budú lákať derby. To bude: Ďanová, Trebostovo, Belá. To sú derby zápasy, ale môže nás preveriť každý zápas.

10. Aké športové a organizačné ciele ste postavili pre túto sezónu?

Dali sme si jasný cieľ. Ak chlapci budú poctivo pristupovať k tréningovému plánu, tak túto súťaž môžeme obstať tak v strede tabuľky. Pohybovať sa v dobrých vodách a nemyslieť na záchranu. Ja si myslím, že v Sučanoch je dosť perspektívny „mančaft“. Sú to dobrí chalani, ktorí majú ešte veľa pred sebou a za také dva, tri roky by mohli pomýšľať aj na postup do tretej ligy.

drp, foto: Ján Farský